

УДК 336.02

Максименко І. Я.¹, Бреян К. С.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0511 НУ «Запорізька політехніка»

МИТНІ ПЛАТЕЖІ - ЯК СКЛАДОВА ВИКОНАННЯ ПОКАЗНИКІВ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ

Митні платежі є ключовою частиною фінансової системи будь-якої держави, оскільки вони становлять суттєву частину доходів державного бюджету.

Митні платежі - податки, що відповідно до Податкового кодексу України або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи [1].

Існують такі види митних платежів:

а) мито - це загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом України та цим Кодексом, який нараховується та сплачується відповідно до цього Кодексу, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. В Україні застосовуються такі види мита:

1) ввізне мито;

2) вивізне мито;

3) сезонне мито;

4) особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, додатковий імпорتنний збір;

б) акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції);

в) податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції) [2].

Митні платежі є різновидом обов'язкових платежів, які нараховують і справляють у встановленому порядку під час переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України під контролем митних органів.

Розглядаючи нарахування та сплату непрямих податків, що використовуються у митній сфері, основна увага зосереджується на відповідності нормам податкового законодавства. Порядок оподаткування податком на додану вартість та акцизним податком визначається у Розділах V та VI Податкового кодексу України. На відміну від митних зборів, специфіка оподаткування цих податків передбачена переважно у нормативно-правовому акті податкового законодавства. З цього випливає, що мито, податок на додану вартість і акцизний податок входять до системи загальнодержавних податків, проте, водночас, законодавець включив їх до системи митних платежів. З огляду на це можна стверджувати, що ці платежі мають специфічне положення в структурі надходжень до Державного бюджету України. Головна особливість цих обов'язкових внесків полягає у тому, що вони стягуються при переміщенні товарів та транспортних засобів через митний кордон.

Зважаючи на теоретичні засади митних платежів, можемо зазначити, що їхня функція полягає у наповненні державного бюджету України, що є ключовим для загального розвитку держави.

Оскільки митні платежі в Україні слід аналізувати загалом та окремо за рахунок надходжень мита, акцизного податку та податку на додану вартість з імпортованих товарів, робіт і послуг. Отже, доцільно дослідити важливість митних платежів у загальному доході держави та у податкових надходженнях.

Державна митна служба у 2024 році перерахувала до держбюджету 591,7 млрд гривень.

Суттєве збільшення надходжень митних платежів у 2024 році порівняно з 2023 роком відбулося за рахунок імпорту:

- нафтопродуктів (бензину, дизпалива) – з 90,3 млрд грн у 2023 році до 142,3 млрд грн у 2024 році (+ 52,0 млрд грн);
- електроенергії – з 1,5 млрд грн у 2023 році до 7,2 млрд грн у 2024 році (+ 5,7 млрд грн);
- легкових автомобілів – з 40,8 млрд грн у 2023 році до 44,2 млрд грн у 2024 році (+ 3,4 млрд грн);
- вугілля кам'яного та антрациту – з 1,3 млрд грн у 2023 році до 3,2 млрд грн у 2024 році (+ 1,9 млрд грн);
- лікарських засобів – з 4,2 млрд грн у 2023 році до 5,8 млрд грн у 2024 році (+ 1,6 млрд грн);

- електрогенераторних установок – з 1,2 млрд грн у 2023 році до 2,8 млрд грн у 2024 році (+ 1,6 млрд грн);
- вантажних автомобілів – з 6,4 млрд грн у 2023 році до 7,9 млрд грн у 2024 році (+ 1,5 млрд грн);
- нафтових газів – з 10,9 млрд грн у 2023 році до 12,3 млрд грн у 2024 році (+ 1,4 млрд грн);
- телефонних апаратів – з 7,4 млрд грн у 2023 році до 8,8 млрд грн у 2024 році (+ 1,4 млрд грн);
- частин та пристроїв транспортних засобів – з 5,2 млрд грн у 2023 році до 6,6 млрд грн у 2024 році (+ 1,4 млрд грн) [4].

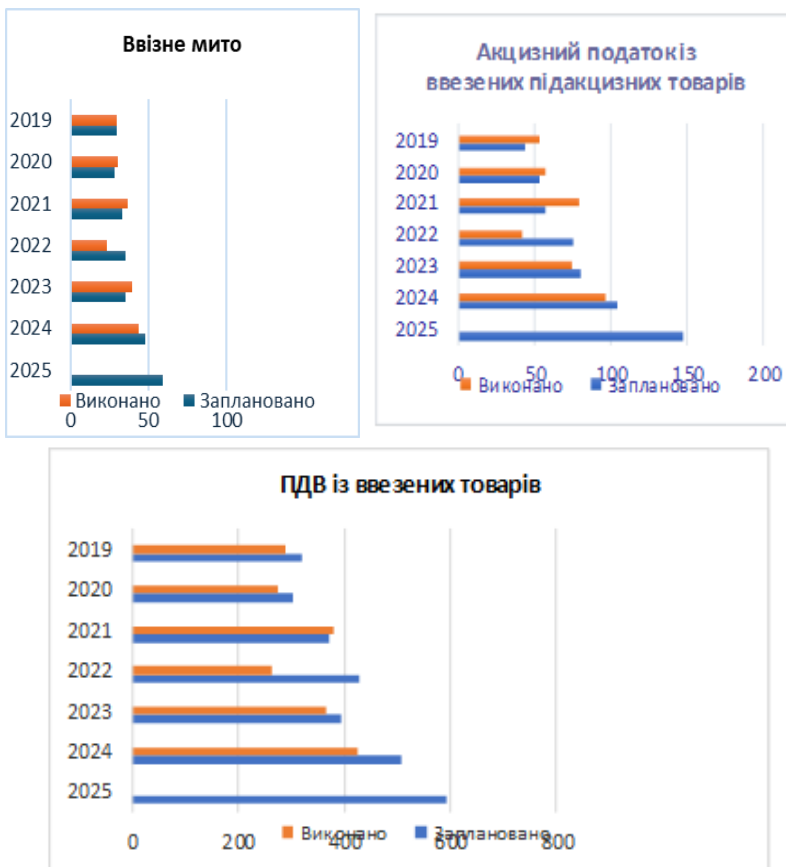

Рисунок 1 – Надходження від митних платежів, ввізне мито

Роль митних платежів у наповненні бюджету є невід'ємною та багатогранною, враховуючи їх фінансовий внесок і функцію регулювання торгівлі. Ефективне управління цим інструментом дозволяє країні досягати фінансової стабільності та розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n250> (дата звернення: 24.03.2025).

2. Митний кодекс України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 24.03.2025).

3. Надходження до бюджету від митних платежів: план та реальність. Слово і Діло.

4. Опенько О. Митні надходження до бюджету у 2024 році зросли на 132 млрд грн порівняно з 2023 роком – Delo.ua. Останні новини України та світу онлайн – delo.ua. URL: <https://delo.ua/news/mitni-nadkhodzennya-do-byudzetu-u-2024-roci-zrosli-na-132-mlrd-grn-porivnyano-z-2023-rokom-440292/> (дата звернення: 24.03.2025).